SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

12-son (4-jild)
2024

ISSN: 2181-1342 (Online)
Sayt: https://scienceproblems.uz
DOI: 10.47390/SPR1342V4I12Y2024

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 12 (4) - 2024

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2024

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY’ATI:

07.00.00-TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O‘zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahammatovich – tarix fanlari doktori, O‘zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O‘zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o‘g‘li – katta ilmiy hodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo‘limi.

08.00.00-IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O‘ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O‘zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg‘ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

09.00.00-FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo‘raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G‘aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, “Tashkent International University of Education” xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo‘min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O‘roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasi mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Buxoro davlat universiteti.

10.00.00-FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko‘chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G‘aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi.

12.00.00-YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O‘zbekiston Respublikasida xizmat ko‘rsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, O‘zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat G‘aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar bo‘yicha falsafa doktori (PhD), O‘zbekiston Respublikasi Sudyalar oliy kengashi huzuridagi Sudyalar oliy maktabi;

Jo‘rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich - yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

13.00.00-PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pyedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna - pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti.

19.00.00-PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo‘yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasi mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarkand viloyat IIB Tibbiyot bo'limi psixologik xizmat boshlig'i.

22.00.00-SOTSIOLOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po'latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00-SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo'tayev Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro'yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo'yicha ilmiy darajalar bo'yicha dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari" elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: "SCIENCEPROBLEMS TEAM" mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil: scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefonlar:

(99) 602-09-84 (telegram).

IJTIMOIY-GUMANITAR FANLARNING
DOLZARB MUAMMOLARI
4-jild, 12-son (dekabr, 2024). -679 bet.

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

Turg'unov Sherzod Abduvositovich
FARG'ONA VILOYATI SANOAT KORXONALARINING MODDIY-TEXNIK HOLATI VA ULARNING SANOAT ISHCHILARINING MEHNAT MUHOFAZASIDAGI AHAMIYATI HAQIDA AYRIM FIKR MULOHAZALAR (Farg'ona viloyatida 1950-1970-yillarda chop etilgan vaqtli matbuot nashrlarida e'lon qilingan maqolalar tahlili asosida) 13-19

Qalandarov Hamza Hamroqul o'g'li
SOVET HOKIMIYATINING O'ZBEKISTONDA YURITGAN ATEISTIK SIYOSATI VA XUDOSIZLAR JAMIYATI FAOLIYATI 20-23

Berdiyev Abduvali Abdug'aniyevich
XVIII-XIX ASRLARDA XIVA XONLIGINING ERON VA ROSSIYA BILAN SIYOSIY VA IJTIMOIY ALOQALARI HAQIDA AYRIM MA'LUMOTLAR 24-32

Сойиб Раунов
КАМБАҒАЛЛИК ВА УНИ ҚИСҚАРТИРИШ МУАММОЛАРИ 33-42

Abdimo'minov Oybek Bektemirovich
MARKAZIY OSIYO MINTAQASIGA ILMIY QARASHLAR VA KONSEPTUAL MASALALARNING AYRIM JIHATLARI 43-48

Toshpulatov Nurbek Boboqul o'g'li
XIX ASR OXIRI – XX ASR BOSHLARIDA SAMARQAND VILOYATI BOZORLARI VA KARVONSAROYLARI TARIXI 49-53

Temirova Munira
ESKI TERMIZ SIMOBKO'ZACHALARI HAQIDA AYRIM MULOHAZALAR 54-58

Sattorova Shahlo
SHAYBONIYLAR DAVRIDA JO'YBOR XO'JALARINING BUNYODKORLIK FAOLIYATI 59-63

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

Yazdonova Saxiba Kurbanovna
KIBERMAKON: TA'LIM, TARBIYA VA IQTISODIY TA'SIR TENDENSIYALARI 64-72

Таниев Аҳмаджон Бахромович
ТУРИЗМ, ГЛОБАЛЛАШУВ ВА САВДО: УЛАРНИНГ АТРОФ-МУҲИТГА ТАЪСИРИ 73-82

Ходжаниязов Элбек Сардорович
ХОРАЗМ ВИЛОЯТИДА ТУРИЗМ ТРАНСПОРТИ ХИЗМАТЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ОМИЛЛАРИ ТАҲЛИЛИ 83-93

Raximov Baxromjon Ibroximovich, Ibrohimova Maqsuda Muhammadjon qizi
O'ZBEK SANOATINING INNOVATSION TARAQQIYOTI VA IQTISODIY O'SISHDAGI ROLI 94-99

Ahmedov Adham Djalolovich
AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASHDA FUQAROLARNING O'ZINI O'ZI BOSHQARISH ORGANLARI FAOLIYATINI SAMARALI TASHKIL ETISH 100-105

Ablazov Nurillo Xusanboyevich
QURILISH KORXONALARI DEBITORLIK VA KREDITORLIK QARZLARINI HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH 106-112

Абдурахманов Мухторали
ҲУДУДИЙ КЛАСТЕРНИ ШАКЛЛАНТИРИШ БОСҚИЧЛАРНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЙЎНАЛИШЛАРИ 113-116

Poshokulova Mohigul
BILIMLAR IQTISODIYOTINING ZAMONAVIY SHAKLLARI MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIM TIZIMIDA 117-122

Toxirov Akbarxon Toirxon o'g'li
INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH ORQALI KORXONANING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH: YANGI IMKONIYATLAR VA TAHDIDLAR 123-131

Sayfutdinova Nigina Furkatovna
O'ZBEKISTONDA INNOVATSIYALARNI RIVOJLANTIRISH ASOSIY AHAMIYATLARI 132-135

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

Shakarov Oybek Xudoyberdi o'g'li
O'ZBEK XALQI ETOSFERASIDA KORRUPSION MUNOSABATLAR PAYDO BO'LISH SABABLARINING FALSAFIY TAHLILI 136-139

Жўрамуродов Нодир Ғайбуллаевич
ЖАДИДЛАР ФАЛСАФАСИДА МИЛЛИЙ ҒОЯ, МИЛЛИЙ ЎЗЛИК ВА МИЛЛИЙ ҚАРАШЛАРНИНГ ШАКЛЛАНИШИ 140-144

Sayidova Muhabbat G'afforovna
GLOBAL AXBOROTLASHUV TENDENSIYALARINING MILLIY VA MA'NAVIY QADRIYATLARGA TA'SIRI 145-149

Kuraxmedov Azamat Erkinovich
SAMARQAND JADIDCHILARINING TURKISTON MA'RIFATPARVARLIK FALSAFASI RIVOJIDA TUTGAN O'RNI 150-153

Umarova Feruza Rozibayevna
O'ZBEK XALQI MA'NAVIY MADANIYATI RIVOJLANISHINING ASOSIY XUSUSIYATLARI 154-156

Samijonov Azizbek Ismoiljon o'g'li
KIBERXAVFSIZLIKNI TA'MINLASHNING FALSAFIY-KONSEPTUAL TAHLILI 157-161

Begbudieva Parvina Shoxruxovna
THE CONTRIBUTION OF MAHMUDHODJA BEHBUDI TO THE FORMATION AND DEVELOPMENT OF EDUCATION SYSTEM OF TURKESTAN 162-166

Aytbayev Mansurbek Yusupovich
MAHMUD AZ-ZAMAXSHARIY AQL-ZAKOVAT TO'G'RISIDA 167-173

Muslimov Sherzod Akbarovich
ZAHIRIDDIN MUHAMMAD BOBUR MA'NAVIY MEROSI: JAMIYAT, SIYOSAT VA SHE'RIYAT 174-178

Jantayev Maqsud Ibragimovich
MUHAMMAD AL-XORAZMIY: MATEMATIKADAN FALSAFAGACHA BO'LGAN ILMIY IZLANISHLAR 179-184

Norova Malika Fayzulloyevna
TASAVVUF TA'LIMOTI VA UNING SAYFIDDIN BOXARZIY DUNYOQARASHIGA TA'SIRI 185-191

Gulova Anorgul Axtamovna
O‘ZBEKISTONDA ALISHER NAVOIY ASARLARIGA BO‘LGAN MUNOSABAT 192-196

Absattorov Baxtiyor Mamarasulovich, Karimova Gulchehra Abdukarimovna
BURCH VA MAS’ULIYAT TUSHUNCHALARINING TARIXIY-NAZARIY, AN’ANAVIY VA ZAMONAVIY TALQINI 197-205

Berdikulov Chingiz Dusmuradovich
IJTIMOIY MULOQOT-SHAXS INTELLEKTUAL MADANIYATINING SHAKLLANISH OMILI 206-211

Mamarasulov Baxriddin Shakasimovich
MILLIY-MA’NAVIY YUKSALISH – MAMLAKATIMIZ MA’NAVIY TARBIYA TIZIMINING YANGI STRATEGIYASI SIFATIDA 212-216

Nurmatov Kamaridin Shamsiyevich
JAMIYAT TARAQQIYOTIDA ADOLAT TUSHUNCHASINING O‘RNI 217-221

Bekpo‘latov Ulug‘bek Rahmatulla o‘g‘li
JAMIYAT TARAQQIYOTIDA SIMMETRIYA VA ASIMMETRIYA BIRLIGINI TA’MINLASHNING DIALEKTIK TAHLILI 222-228

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

Бердиева Мукаррама Анваровна, Чернова Наталья Васильевна
СТРАТЕГИИ ЛИНГВОМЕТОДИЧЕСКОГО ПОДХОДА ДЛЯ ФОРМИРОВАНИЯ ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНЦИИ 229-234

Жамаҳматов Кароммиддин Айнилло ўғли
БУРҲОНИДДИН ТЕРМИЗИЙ АСАРЛАРИНИНГ САЛЖУҚИЙЛАР ДАВРИДА ЯРАТИЛГАН ТАСАВВУФИЙ МАНБАЛАРГА ТАЪСИРИ 235-243

Temirova Aziza Muzaffarovna, Uralova Oysuluv Poyan qizi
ZAMONAVIY TILSHUNOSLIKDA “KO‘K” SIFAT BELGISINING SEMANTIK XUSUSIYATLARINING TADQIQI 244-247

Mansurova Mohinur Akmal qizi
HAJVIY TAFAKKUR TABIATI – SATIRA VA YUMOR TUSHUNCHASI 248-252

Яркулова Фотима Усмановна, Исломова Марьям
ИМЕННОЕ ПРЕДЛОЖЕНИЕ В ПОВЕСТЯХ И.С.ТУРГЕНОВА 253-257

Murodova Muqadas Ikromovna
XX ASR INGLIZ VA O‘ZBEK ADABIYOTIDA YARATILGAN SATIRIK ASARLAR TADQIQI 258-263

Ruzmatova Gulnara Kulmamatovna
O‘ZBEK ADABIYOTIDA LATIFA JANRI TARAQQIYOTI VA TAHLILI 264-268

Davronov Shexroz Abrorovich
OG‘ZAKI TARJIMA VA UNDA KOMPRESSIYANING ROLI 269-273

Begmatov Azizbek Tursunbayevich
INGLIZ VA O‘ZBEK TILLARIDAGI ONOMASTIK BIRLIKLAR TADQIQI 274-280

Ibragimova Moxiraxon Anvarovna
NUTQIY AKTLAR TASNIFI 281-285

Расулова Истода Абдулатифовна
К ПРОБЛЕМЕ ДЕФИНИЦИИ ЯЗЫКОВЫХ УНИВЕРСАЛИЙ: ИССЛЕДОВАНИЕ ИНВАРИАНТНЫХ СВОЙСТВ В КОНТЕКСТЕ ЯЗЫКОВОЙ ВАРИАТИВНОСТИ 286-293

Obidova Goʻzalxon Maʼrufjon qizi
OʻZBEK TILIDA OMAD VA OMADSIZLIKNI NOMLOVCHI LEKSIK VA FRAZEOLOGIK BIRLIKLAR 294-299

Furkatova Maxliyo Toʻlqin qizi
OʻZBEK VA INGLIZ TILLARIDAGI SHAXS-SON KATEGORIYASI 300-309

Baxramov Xabibillo Sadikovich
INGLIZ TILIDA “POISON-ZAHAR” KONSEPTINING SEMANTIK XUSUSIYATLARI 310-315

Тухтаев Сирожиддин Тошпўлатович
ПАРЕМИОЛОГИЯДА САХИЙЛИК КОНЦЕПТИНИНГ ЎРГАНИЛИШИ 316-323

Qiyomov Shohabbosxon Sharofiddin oʻgʻli
XATTOTLIK SANʼATINING BUGUNGI KUNDAGI AHAMIYATI 324-327

Sobirjonova Muxlisa Sobirjonovna
YOLGʻIZLIK FENOMENINING PSIXOLOGIK, IJTIMOIY VA EKZISTENSIAL ASPEKTLARI 328-331

Qayumova Mohinur Murodullayevna
LEXICAL-SEMANTIC FEATURES OF THE CONCEPT «STEP» IN THE ENGLISH LANGUAGE 332-337

Sayipova Dilafruz Rahimovna
OʻZBEK NASRI TARAQQIYOTIDA “BOBURNOMA”NING AHAMIYATI 338-342

Diyarov Akmal Toʻlqin oʻgʻli
INGLIZ TILIDAGI BOGʻDORCHILIK TERMINLARINING GENETIK-ETIMOLOGIK TAVSIFI 343-348

Атаназарова Шохида Бахрамовна
РЕКЛАМАДА ИЛЛОКУЦИЯ ВА ПЕРЛОКУЦИЯНИНГ АМАЛГА ОШИШИДА БИЛБОРДЛАРНИ АҲАМИЯТИ (РЕКЛАМА БАННЕРЛАРИ МИСОЛИДА) 349-353

Mamadqulova Kamila Abduxoliqovna
ANCIENT EGYPTIAN LITERATURE: THE OLD, MIDDLE AND NEW KINGDOMS 354-364

Alimova Dilrabo
SHARQ ADABIYOTIDA QASIDANING TARIXIY TAKOMILI 365-373

Abduqaxxorova Nargiza Rustamovna
RUS VA OʻZBEK TILLARIDAGI TOPISHMOQLARNING LINGVOKULTUROLOGIK TADQIQI 374-379

Курбонова Нодира Розиковна, Пулатова Сабина Шарифовна
ЛИТЕРАТУРНЫЙ АНАЛИЗ ТЕМЫ УТРАЧЕННОЙ РОДИНЫ В РОМАНЕ ВЛАДИМИРА НАБОКОВА «МАШЕНЬКА» 380-390

Khamidov Tohirjon Olmos ogli
ANALYSIS OF TYPES OF ENGLISH PHRASAL VERBS ACCORDING TO THE STRUCTURE 391-396

Umurzakova Kommuna Xursanovna
OʻZBEKISTON IJTIMOIY TARMOQLARIDA YOSHLAR NUTQIDAGI OʻZGARISHNING TAʼLIM JARAYONIGA TAʼSIRI 397-402

Habibullayeva Shoira Shukurillayevna
ONA TILI DARSIDA GAP BOʼLAKLARI VA ULARNI TAHLIL QILISH METODIKASI 403-406

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

Imomov Nurillo Fayzullayevich
TA'MINLOVCHI TO'LOV – MAJBURIYATLARNI TA'MINLASHNING YANGI USULI SIFATIDA 407-414

Салаев Нодирбек Сапарбаевич
ЖИНОЯТ ҲУҚУҚИДА ДЕКРИМИНАЛИЗАЦИЯ: МОҲИЯТИ, ТУРЛАРИ ВА АҲАМИЯТИ ХУСУСИДА АЙРИМ МУЛОҲАЗАЛАР 415-431

Ходжиев Юнус Мухитдинович
МУЛК ҲУҚУҚИ БЕКОР БЎЛИШИНИНГ ШАХС ИХТИЁРИГА БОҒЛИҚ БЎЛМАГАН АСОСЛАРИНИ ФУҚАРОЛИК-ҲУҚУҚИЙ ТАРТИБГА СОЛИШ 432-436

Сайдивалиева Хуршида
БОЛАЛАРНИ ОИЛАГА ТАРБИЯГА БЕРИШ ЮЗАСИДАН ВУЖУДГА КЕЛУВЧИ МУНОСАБАТЛАРНИ КЕЛИШУВЛАР АСОСИДА ТАРТИБГА СОЛИШ МАСАЛАЛАРИ 437-445

Miqumov Bobur
THE LEGAL NATURE OF E-COMMERCE IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN 446-451

Raimova Nargiza Doroyevna, To'ychiyeva Bahora Otabekovna
PREVENTING FALSE AND MANIPULATIVE ADVERTISING IN SOCIAL NETWORKS 452-459

Чориева Хуршидабону Хуррам қизи
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ВАСИЙЛИК ВА ҲОМИЙЛИК ОРГАНЛАРИНИНГ ҲУҚУҚЛАРИ ВА МАЖБУРИЯТЛАРИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ИСТИҚБОЛЛАРИ 460-468

Toshkanov Nurbek Bahriddinovich
UNDIRUVNI INTELLEKTUAL MULK OBYEKTLARIGA BO'LGAN HUQUQLARGA QARATISHNING AYRIM FUQAROLIK-HUQUQIY MASALALARI 469-478

Kubaeva Ismigul Farxod qizi
CHALLENGES OF BLOCKCHAIN TO LAW AND STATE 479-484

Юсупов Ўктамбой Абсаматович
ДАВЛАТ ХАРИДЛАРИ СОҲАСИДАГИ КОРРУПЦИЯВИЙ ҲУҚУҚБУЗАРЛИККА ҚАРШИ КУРАШДА ФУҚАРОЛИК-ҲУҚУҚИЙ УСУЛЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ ИСТИҚБОЛЛАРИ 485-491

Баходирова Сабина Улугбек кизи
РОЛЬ ЭКСПЕРТИЗЫ ПРИ КВАЛИФИКАЦИИ УМЫШЛЕННОГО ТЯЖКОГО ТЕЛЕСНОГО ПОВРЕЖДЕНИЯ 492-503

Эгамбердиев Ферузбек Аскаржон угли
НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНСТИТУТА ХОДАТАЙСТВ КАК СПОСОБ ЗАЩИТЫ ПРАВ УЧАСТНИКОВ НА ДОСУДЕБНОМ ЭТАПЕ УГОЛОВНОГО ПРОЦЕССА РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН 504-508

Ibrohimov Behzodbek Bahromjon o'g'li
O'ZBEKISTONDA MOLIYAVIY HUQUQIY MUNOSABATLAR ASOSI VA AHAMIYATI 509-520

To'ychiyeva Bahora Otabekovna, Raimova Nargiza Doroyevna
PREVENTING FALSE AND MANIPULATIVE ADVERTISING IN SOCIAL NETWORKS 521-528

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI

Ibraximov Sanjar Urunbayevich
SPORT MASHG'ULOT JARAYONINI TASHKIL ETISHNING ZAMONAVIY YO'LLARI VA TAMOYILLARI 529-539

Urazkulova Anna Vitalyevna
OLIY TA'LIMDA RUS TILI FANINI O'QITISHDA MUSTAQIL TA'LIMNING TOPSHIRIQLARINI ILMIY-PEDAGOGIK AHAMIYATI 540-545

Қаршиева Дилбар Эшпулатовна
ПЕДАГОГИК КОМПЕТЕНЦИЯЛАРНИ ШАКЛЛАНИШИДА МАЛАКАВИЙ АМАЛИЁТНИНГ ЎРНИ 546-550

Ajiyeva Muxabbat Baxtibayevna
KIMYO FANI BO'YICHA MASHG'ULOTLARNI FANLARARO INTEGRATSIYA ASOSIDA TASHKIL ETISH 551-555

Fayzullayeva Gulchexra Sharipboyevna
O'QITUVCHILARNI KASBIY RIVOJLANTIRISHDA QIYOSIY TAHLIL: JARAYON VA FAOLIYATLI YONDASHUV 556-564

Radjabova Gulnoza Giyosiddinovna
SHIFTING THE FOCUS OF CORPUS LINGUISTICS FROM RESEARCH TO CLASSROOM PRACTICE 565-570

Акрамова Умеда Салиевна
ИННОВАЦИОННЫЕ МЕТОДЫ ПРЕПОДАВАНИЯ РУССКОГО ЯЗЫКА С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ИКТ ДЛЯ УЧАЩИХСЯ С НЕРУССКИМ ЯЗЫКОВЫМ ФОНОМ 571-582

Abdusattarova Zaynab Abdujalil qizi
MATEMATIKA FANINI LOYIHAVIY TA'LIM TEXNOLOGIYASI ORQALI O'QITISH ASOSIDA BOSHLANG'ICH SINF O'QUVCHILARIDA XXI ASR KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI 583-590

Boboqulov Chori Urolovich
SHAXMAT O'YINI ORQALI BOSHLANG'ICH SINF O'QUVCHILARIDA FIKRLASH QOBILIYATINI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMLARI 591-595

To'xtayev Hasan Toshpo'latovich
ZAMONAVIY MAKTAB O'QUVCHILARINI MA'NAVIY-AXLOQIY TARBIYALASHDA KOGNITIV-PSIXOLOGIK TO'SIQLARNING TA'SIRI 596-599

Yaqubov Fazliddin Muxitdinovich
JISMONIY TARBIYA VA SPORT MUTAXASSISLARI KASBIY KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISHNING MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH 600-607

Rahimova Dilshoda Baxriddinovna, Turatosheva Sadoqat Raxmatullayevna
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA TA'LIM SIFATINI OSHIRISH (SOTSIOLOGIK TAHLIL) 608-615

Мадаминова Наргизахон Жахонгир қизи
МАКТАБГАЧА ЁШДАГИ БОЛАЛАРГА МОСЛАШТИРИЛГАН ВИРТУАЛ ЎҚИТИШ УСУЛЛАРИ 616-619

Qodirov Xasanboy Oribjonovich
RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA TEXNIKA OLIY TA'LIM SOHASI MUTAXASSISLARDA KASBIY-IJODIY SIFATLARNI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMLARI 620-526

Aliyeva Iroda Otabek qizi
MAKTABGACHA TA'LIMGA XORIJ TAJRIBASINI QO'LLASH BO'YICHA MAVJUD TA'LIM TALABLARINING TASNIFI YUZASIDAN TAHLILLAR 627-631

Ro'zimurodov Ilyos Azamat o'g'li
O'RTA ASRLAR MARKAZIY OSIYO MUTAFAKKIRLARINING CHOLG'USHUNOSLIKKA OID NAZARIYALARI: ABU NASR FOROBIYNING MUSIQIY TADQIQOTLARI 632-636

Yaxshiboyeva Shahnoza Bahodir qizi
JAHON AXBOROT RESURSLARI ORQALI TALABALARNING TADQIQOTCHILIK KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK VA PSIXOLOGIK ASOSLARI 637-642

Салиев Улугбек, Салиева Нигора
ОБЩЕНИЕ МЕДИЦИНСКОГО РАБОТНИКА: РОЛЬ И ЗНАЧЕНИЕ В ПРАКТИКЕ 643-648

Маматкулова Угилжон Эшмирза кизи, Абдуллаева Дилбар Алимбаевна
МЕТОДИЧЕСКАЯ ИНФОРМАЦИОННАЯ ПЛАТФОРМА ДЛЯ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА, ИЗУЧАЮЩИХ АНГЛИЙСКИЙ ЯЗЫК, И ПУТИ ЕЕ РЕАЛИЗАЦИИ 649-655

Муминова Офтобхон Каримовна
ИСТОРИЯ ЛАТИНСКОГО ЯЗЫКА В МЕДИЦИНЕ: ОТ АНТИЧНОСТИ ДО СОВРЕМЕННЫХ ТЕРМИНОВ 656-661

Ахмедова Уктамхон
РОЛЬ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПОВЫШЕНИИ ЭФФЕКТИВНОСТИ ЗАНЯТИЙ РУССКОГО ЯЗЫКА В МЕДИЦИНСКОМ ВУЗЕ 662-667

Sattarova Markhabo Raxmonkulovna
TA'LIMDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH 668-672

Nuriddinova Robiya Bekjonaliyevna
MAKTABGACHA VA BOSHLANG'ICH TA'LIMDA MATEMATIKA MASHG'ULOTLARINING UZVIYLIGINI TA'MINLASH YO'NALISHLARI 673-678

SCIENCE PROBLEMS.UZ

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari
Actual Problems of Humanities and Social Sciences
Volume 4 | Issue 12 | 2024
ISSN Online: 2181-1342

Received: 30 November 2024
Accepted: 5 December 2024
Published: 15 December 2024

Article / Original Paper

INNOVATIVE DEVELOPMENT OF UZBEK INDUSTRY AND ITS ROLE IN ECONOMIC GROWTH

Rahimov Bahromjon Ibrohimovich,
Namangan Engineering Technology Institute
Associate Professor of the "Economics" Department,
Candidate of Economic Sciences
E-mail: rbi100373@gmail.com

Ibrohimova Maqsuda Muhammadjon kizi
Master's Degree Student of the "Economics" Department,
Namangan Engineering Technology Institute
E-mail: maksudaibragimova27@gmail.com

Abstract. The article provides an in-depth analysis of the process of implementing innovative technologies in Uzbekistan's industrial sector and their role in economic growth. The adoption of innovations expands opportunities for increasing production efficiency, optimizing resource use, and enhancing product quality. The article examines the contribution of research institutions and universities to innovation, the impact of government policies on these processes, and the current state of innovation infrastructure. Additionally, the role of digital technologies and automation in modern industry is discussed.

Keywords: industry, innovations, economic growth, production efficiency, resource utilization, investments, enterprise, scientific research.

O'ZBEK SANOATINING INNOVATSION TARAQQIYOTI VA IQTISODIY O'SISHDAGI ROLI

Raximov Baxromjon Ibroximovich,
Namangan Muhandislik Texnologiya Instituti
"Iqtisodiyot" kafedrasi dotsenti, iqtisod fanlari nomzodi

Ibrohimova Maqsuda Muhammadjon qizi
Namangan muhandislik-texnologiya instituti,
"Iqtisodiyot" kafedrasi magistratura talabasi

Annotatsiya. Maqolada O'zbekiston sanoatida innovatsion texnologiyalarni joriy etish jarayoni va uning iqtisodiy o'sishdagi roli chuqur tahlil qilingan. Innovatsiyalarni tatbiq etish ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, resurslardan oqilona foydalanish va mahsulot sifatini yaxshilash imkoniyatlarini kengaytiradi. Maqolada ilmiy-tadqiqot institutlari va universitetlarning innovatsion tadqiqotlarga qo'shayotgan hissasi, davlat siyosatining mazkur jarayonlarga ta'siri hamda innovatsion infratuzilmaning hozirgi holati yoritilgan. Shuningdek, maqolada zamonaviy sanoatda raqamli texnologiyalar va avtomatlashtirishning o'rni ham muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: sanoat, innovatsiyalar, iqtisodiy o'sish, ishlab chiqarish samaradorligi, resurslardan foydalanish, investitsiyalar, korxona, ilmiy tadqiqot.

DOI: https://doi.org/10.47390/SPR1342V4I12Y2024N12

Bugungi kunda mamlakatning iqtisodiy oʻsishini yuqori texnologiyali ishlab chiqarishni rivojlantirmasdan tasavvur qilib boʻlmaydi. Oʻzbekiston sharoitida iqtisodiyotni liberallashtirishning dastlabki bosqichida, innovatsion rivojlanish, iqtisodiyot tarmoqlarining raqobatbardoshligini oshirishning asosiy vazifalaridan biriga aylanmoqda. Bu borada Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining PF-4947-son «Oʻzbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish boʻyicha Harakatlar strategiyasi toʻgʻrisida» [1] va PF-5544 son «2019-2021-yillarda Oʻzbekiston Respublikasini innovatsion rivojlantirish strategiyasini tasdiqlash toʻgʻrisida»[2]gi farmonlari; PQ-3698-son «Iqtisodiyot tarmoqlari va sohalariga innovatsiyalarni joriy etish mexanizmlarini takomillashtirish boʻyicha qoʻshimcha chora-tadbirlar toʻgʻrisida»[3]gi qarori va shuningdek ushbu mavzuga tegishli boshqa me’yoriy hujjatlar aynan shu soha rivojiga qaratilgan.

Tadqiqot mavzusiga oid mavjud boʻlgan ilmiy adabiyotlar tahlili shuni koʻrsatadiki, sanoat korxonalarining innovatsion faoliyatini rivojlantirish boʻyicha juda koʻp yangi, samarali yondashuvlar ishlab chiqilgan. Birinchilardan boʻlib, innovatsion iqtisodiyot masalalari yuzasidan tadqiqot ishlarini olib borgan Y.Shumpeter [4] boʻlib, «innovatsion rivojlanish» nazariyasi asoschisi hisoblanadi. Innovatsion boshqaruv masalalari boʻyicha ilmiy ishlar asosan Y.P Morozov [5], S.Baryutin [6] va R.A Fatxutdinov [7] qalamlariga tegishli.

Mamlakat miqyosida ishlab chiqarish hajmi, avvalambor mavjud korxonalar soniga bogʻliq. 2020–2024-yillar davomida Oʻzbekiston Respublikasidagi sanoat korxonalari sonining dinamikasi mamlakat iqtisodiy siyosati, investitsion muhit va global iqtisodiy holatlarga bogʻliq oʻzgarishlarni yaqqol ifodalaydi (1-grafik). 2020-yilda faoliyat yuritayotgan sanoat korxonalari soni 73 655 tani tashkil etgan boʻlsa, pandemiyaning ta’siri davom etayotgan bir sharoitda, 2021-yilda korxonalar soni 85 525 taga yetdi va 16% oʻsish kuzatildi. Bu davrda qabul qilingan iqtisodiy choralar, ayniqsa, kichik va oʻrta biznesni qoʻllab-quvvatlashga qaratilgan dasturlarning ahamiyati katta boʻldi.

2022-yilda sanoat korxonalari soni yana oʻsib, 92 064 taga yetdi, bu esa 2021-yilga nisbatan 7,6% koʻpdir. Ushbu oʻsish mamlakatdagi sanoat sektori rivojlanishini jadallashtirish boʻyicha olib borilgan keng koʻlamli islohotlar, innovatsiyalarni joriy etish va xorijiy investitsiyalar oqimini jalb qilishga qaratilgan chora-tadbirlarga bogʻliq. 2024-yilda esa korxonalar soni 62 807 taga kamayishi kuzatilib, oʻtgan yilga nisbatan 16,8% qisqarganini anglatadi (2023-yilda bu koʻrsatkich 75 578 tani tashkil etgan edi). Bu holat sanoat korxonalarining barqarorligini ta’minlash, texnologik yangilanishlarni amalga oshirish va ichki bozor talabini qoʻllab-quvvatlash boʻyicha yangi strategiyalarga ehtiyoj kuchayganini anglatadi.

2024-yil uchun ishlab chiqarish sanoati ulushi eng katta boʻlib, jami 132,4 trillion soʻmni tashkil etadi, bu esa uni sanoatning asosiy drayveriga aylantiradi. Boshqa faoliyat turlariga tegishli korxonalar ulushi esa ancha past boʻlib, togʻ-kon sanoati va ochiq konlarni ishlash 16,8 trillion soʻmni, elektr, gaz va bugʻ bilan ta’minlash va havoni konditsiyalash esa 16,3 trillion soʻmni tashkil etadi. Suv bilan ta’minlash, kanalizatsiya, chiqindilarni yigʻish va utilizatsiya qilish tarmogʻi esa 0,9 trillion soʻm bilan eng kichik ulushga ega. Ishlab chiqarish sanoati tarkibida yetakchi tarmoq sifatida “Oziq-ovqat mahsulotlari, ichimliklar va tamaki mahsulotlari ishlab chiqarish” ajralib turadi. Hisobot davrida ushbu yoʻnalishning ulushi umumiy koʻrsatkichning taxminan 15,2 % ni tashkil etdi[8].

1-grafik

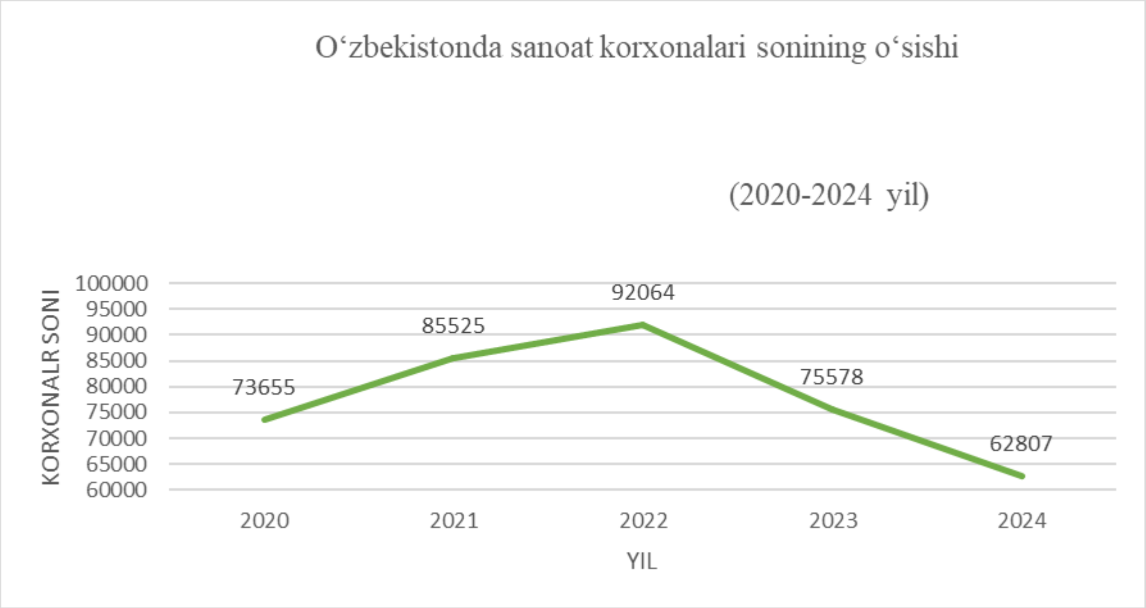

Manba: Muallif tomonidan O'zbekiston Respublikasi prezidenti huzuridagi statistika agentligi ma'lumotlari asosida tuzilgan

Ushbu tarmoqda korxonalar sonining ko'pligi, bir tomondan, mahsulotlarga bo'lgan yuqori ehtiyoj bilan, boshqa tomondan esa ishlab chiqarishni tashkil etish uchun talab etiladigan kapitallik xarajatlarning nisbatan pastligi bilan izohlanadi.

Kutilganidek, ishlab chiqarish sanoati doirasida faoliyat yurituvchi ko'plab korxonalar umumiy sanoat mahsulotlari hajmiga eng katta hissa qo'shadi. Hisobot davriga ko'ra, ushbu korxonalar tomonidan ishlab chiqarilgan mahsulotlarning ulushi 79,6 % ni tashkil etdi. Shu bilan birga, qayta ishlash sanoatining bu kabi yirik ulushga ega bo'lishi sanoatning boshqa tarmoqlaridan ajralib turishini ta'minlab, milliy iqtisodiyotning rivojlanishida muhim strategik poydevor vazifasini bajaradi.

O'zbekistonning sanoat ishlab chiqarishining fizik hajmi indeksi ko'rsatkichlari tahlili mamlakatning turli hududlaridagi iqtisodiy faoliyatni yaxshilash va rivojlantirishga qaratilgan strategiyalarni belgilashda muhim ahamiyatga ega. 2024-yilning birinchi choragida Andijon viloyati 129,6% ko'rsatkich bilan eng yuqori o'sishga erishdi, bu esa ushbu hududda sanoat sektorining faol rivojlanishini va mahsulotlar ishlab chiqarishidagi samaradorlikni ko'rsatadi. Surxondaryo (104,2%) va Xorazm (104,1%) viloyatlarining sanoat ishlab chiqarishining fizik hajmi indeksi boshqa hududlar bilan solishtirganda nisbatan past ko'rsatkichlarni namoyish etadi. Ushbu viloyatlarda sanoat sektori rivojlanishida qiyinchiliklar mavjud bo'lib, resurslardan foydalanish darajasining pastligini ko'rsatadi (1-jadval).

1-jadval. Sanoat ishlab chiqarishining fizik hajmi indeksi (% da)[1]

Jizzax	112,8	Qashqadaryo	107,7
Navoiy	108,4	Toshkent sh.	109,1
Surxondaryo	104,2	Farg'ona	108,1
Samarqand	106,3	Xorazm	104,1
Toshkent	106,2	Buxoro	106,4
Namangan	109,8	Sirdaryo	107,1
Qoraqalpog'iston Respublikasi	107,6	Andijon	129,6

[1] Manba: Muallif tomonidan O'zbekiston Respublikasi prezidenti huzuridagi statistika agentligi malumotlari asosida tuzilgan

Sanoat rivojiga taʼsir koʻrsatuvchi yana bir muhim omil bu ishchi kuchining miqdori va tarkibidir. Mamlakatning iqtisodiy rivojlanishida malakali ishchi kuchining mavjudligi va uning samarali foydalanilishi muhim ahamiyatga ega. Ishchi kuchining soni koʻpaygani sari, ishlab chiqarish quvvatlari ham kengayadi va bu orqali iqtisodiy oʻsish surʼatlari oshadi. Biroq, ishchi kuchining sifati ham muhimdir. Malakali mutaxassislar va tajribali ishchilar sanoat jarayonlarini samarali olib borishda, innovatsion texnologiyalarni joriy etishda va ishlab chiqarish samaradorligini oshirishda katta rol oʻynaydi. Shuning uchun, ishchi kuchini tayyorlash va malaka oshirish dasturlari ishlab chiqish, shuningdek, yangi sohalarga qaratilgan kadrlar tayyorlash iqtisodiyotning rivojlanishida muhim ahamiyatga ega. 2022-yilda Oʻzbekistonda sanoat sohasida ish bilan band boʻlganlar soni 1 810,4 ming kishini tashkil etgan boʻlsa, 2023-yilda bu koʻrsatkich 1 835,9 ming kishiga yetdi, yaʼni bandlik darajasida sezilarli oʻsish kuzatildi [9]. Ushbu oʻsish mamlakatda ish oʻrinlari yaratishga qaratilgan davlat siyosatining ijobiy samarasidir. 2024-yil 8-yanvarda Oʻzbekiston Prezidenti Shavkat Mirziyoyev aholini bandlik bilan taʼminlash va tadbirkorlik sohasida talablarni kamaytirish boʻyicha takliflar bilan tanishdi. Bu uchrashuvda iqtisodiy barqarorlikni taʼminlash va aholi farovonligini oshirishga qaratilgan muhim maqsadlar belgilandi [10].

Mazkur yil davomida joylarda barqaror va yuqori daromadli ish oʻrinlarini yaratish orqali 5 million kishini bandlik bilan taʼminlash rejalashtirilmoqda, bu esa mamlakat sanoati va tadbirkorlik sohalarida mehnatga boʻlgan talabning oshishini taʼkidlaydi. Xususan, sanoat va investitsion loyihalar doirasida 250 ming kishining bandligini taʼminlash imkoniyati mavjud boʻlib, bu raqam sanoat sektorining mamlakat iqtisodiyotida muhim rol oʻynashini koʻrsatadi [11].

Ushbu koʻrsatkichlar Oʻzbekistonda mehnat bozori rivojlanayotganligini, ayniqsa, sanoat sohasida yangi ish oʻrinlari yaratishga boʻlgan eʼtibor kuchayganligini anglatadi. Shu bilan birga, yuqori daromadli ish oʻrinlarini tashkil qilish nafaqat iqtisodiy oʻsish uchun, balki aholining hayot sifati va ijtimoiy barqarorlikni taʼminlash uchun ham dolzarb vazifa ekanligini koʻrsatadi [12].

Oʻzbekistonda asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar tarkibida ilmiy tadqiqotlar va ishlanmalar sohasiga yoʻnaltirilayotgan mablagʻlar yildan yilga sezilarli darajada oshmoqda(1-diagramma). 2021-yilda ilmiy tadqiqotlar va ishlanmalar uchun 30,8 milliard soʻm ajratilgan boʻlsa, 2022-yilda ushbu koʻrsatkich 210,7 milliard soʻmga yetgan. 2023-yilda esa ilmiy izlanishlar va innovatsion ishlanmalarga ajratilgan mablagʻ miqdori yanada ortib, 469,4 milliard soʻmni tashkil etdi, bu esa ikki yil ichida 15 barobar oshganini anglatadi.

Ushbu koʻrsatkichlarning oʻsishi, avvalo, Oʻzbekiston iqtisodiyotida innovatsiyalar va texnologik rivojlanishga qaratilgan eʼtiborni koʻrsatadi. Ilmiy tadqiqot va ishlanmalarga ajratilayotgan investitsiyalar darajasining oshishi, innovatsion mahsulotlar ishlab chiqarish hajmining ortishiga va sanoatning raqobatbardoshligini kuchaytirishga xizmat qiladi [13]. Shuningdek, bu oʻz navbatida, ilm-fan va texnologiyalarning jamiyatdagi ahamiyatini kuchaytirish, ilgʻor texnologiyalarni iqtisodiyotning turli sohalariga keng joriy etish imkonini beradi.

Investitsiyalarning mazkur oʻsishi davlat tomonidan ilmiy faoliyatni qoʻllab-quvvatlashga boʻlgan saʼy-harakatlarining samarasi boʻlib, mamlakatning texnologik jihatdan rivojlanishida muhim rol oʻynaydi [14]. Ilmiy izlanish va innovatsiyalar rivoji esa uzoq

muddatda iqtisodiy o‘sishni ta’minlash uchun strategik ahamiyatga ega bo‘lib, iqtisodiy diversifikatsiyani amalga oshirishga xizmat qiladi.

1-diagramma[1]

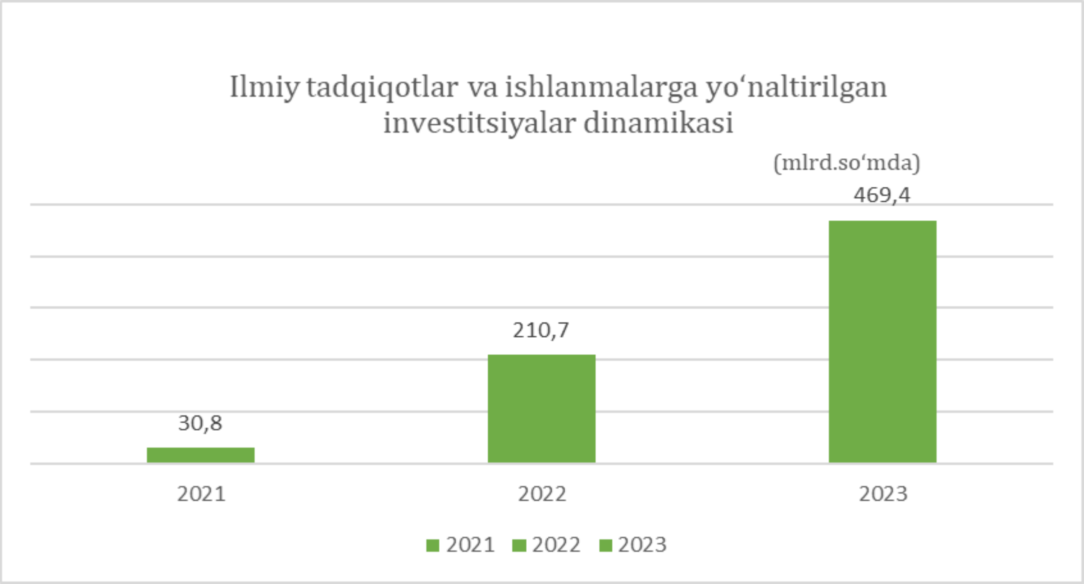

Ushbu maqolada keltirilgan ma’lumotlar va tahlillar asosida shuni aytish mumkinki, O‘zbekiston sanoat sektorida innovatsion texnologiyalarni joriy etish mamlakat iqtisodiyotining uzoq muddatli rivojlanishida muhim rol o‘ynaydi. Innovatsiyalar ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, resurslardan oqilona foydalanish va mahsulot sifatini yaxshilash uchun keng imkoniyatlar yaratadi [15]. Shuningdek, ilmiy-tadqiqot va universitetlarning innovatsion tadqiqotlarga qo‘shayotgan hissasi va davlat siyosatining bu jarayonlarga ijobiy ta’siri sanoatning barqaror rivojlanishiga yordam beradi.

Xulosa. Ma’lumotlarga ko‘ra, ilmiy tadqiqotlarga ajratilayotgan investitsiyalar sezilarli darajada oshmoqda, bu esa iqtisodiyotning texnologik jihatdan ilg‘or sohalarida yangi ish o‘rinlarini yaratish, ilm-fan va innovatsiyalar rivojini qo‘llab-quvvatlashga qaratilgan sa’y-harakatlarning natijasi sifatida baholanadi. Sanoat ishlab chiqarishining fizik hajmi indeksining hududiy farqlari esa hududlarning iqtisodiy salohiyatini yanada oshirish, resurslarni samarali taqsimlash va innovatsion loyihalarni har bir hududda jadal rivojlantirish zarurligini ko‘rsatadi.

O‘zbekiston sanoati sohasidagi islohotlar va innovatsion texnologiyalarni qo‘llab-quvvatlash mamlakatning raqobatbardoshligini oshirish va iqtisodiy barqarorlikni ta’minlashda muhim omil bo‘lib xizmat qiladi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, 07.02.2017-yildagi PF-4947-son. https://lex.uz/uz/ (murojaat sanasi:12.11.2024)
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, 21.09.2018-yildagi PF-5544-son.
3. .O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Qarori, 07.05.2018 yildagi PQ-3698-son.
4. Шумпетер Й. Теория экономического развития / Й. Шумпетер; пер. с нем. В. С. Автономова, М. С. Любского,А. Ю. Чепуренко. М. : Прогресс, 1982.-456 с
5. Морозов В. Методы оценки качества инвестиционных проектов // Экономист. 1998.-№7.- С.81-85

[1] Manba: Muallif tomonidan O‘zbekiston Respublikasi prezidenti huzuridagi statistika agentligi malumotlari asosida tuzilgan

6. Барютин Л. С. Основы инновационного менеджмента: теория и практика / J1. С. Барютин; под ред. П. Н.Звалина, А. К. Казанцева, JI. Э. Миндели. — М.: Экономика, 2004. 518 с
7. Фатхутдинов, Р. А. Инновационный менеджмент / Фатхутдинов Р. А. СПб.: Питер, 2002. - 400 с
8. O'Zbekiston Respublikasi Prezidenti Huzuridagi Statistika Agentligi. O'Zbekiston Respublikasining Sanoat Ishlab Chiqarishi 2024- Yil Yanvar-Mart. https://stat.uz/uz/ (murojaat sanasi:3.11.2024)
9. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligining ochiq ma'lumotlari. https://stat.uz/uz/ (murojaat sanasi:3.11.2024)
10. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining rasmiy veb-sayti. https://president.uz/oz/lists/view/6960 (murojaat sanasi:12.11.2024)
11. Ibrahimovich, R. B., Ugli, I. B. B., & Ugli, I. B. B. (2023). INNOVATIVE REFORMS IN AGRICULTURE DEVELOPMENT. The American Journal of Management and Economics Innovations, 5(03), 9-13.
12. Ibrahimovich, R. B. (2021). THE NATURE AND OBJECTIVE NEED FOR THE FORMATION OF MATERIAL AND TECHNICAL RESOURCES MARKET IN A MARKET ECONOMY. The journal of contemporary issues in business and government, 27(6), 1268-1278.
13. Рахимов, Б. И., & Иброхимов, М. Б. О. (2021). МОДДИЙ-ТЕХНИКА РЕСУРСЛАРИ БОЗОРИНИ ИНСТИТУЦИОНАЛ ТУЗИЛМАСИ ВА РЕСУРСЛАР САМАРАДОРЛИГИНИ БАҲОЛАШНИНГ УСЛУБИЙ АСОСЛАРИ. ЖУРНАЛ ИННОВАЦИИ В ЭКОНОМИКЕ, 4(7).
14. Ibrohimov, B. (2024). O'zbekiston Respublikasida tadbirkorlik subyektlarida innovatsion faoliyatning ahamiyati va o'rni.
15. Ibrohimov, B., & Sayfiddinov, S. (2024). Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini ko'paytirishning asosiy yo'llari.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 12 (4) – 2024

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali
2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli
guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy
tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi,
70/10-uy. Elektron manzil:
scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefonlar:

(99) 602-09-84 (telegram).